

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, менеджменту та
комерційної діяльності

Кафедра екології, навколишнього
середовища та здорового способу життя

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ЗАКОНОДАВСТВО В АПК ТА БЕЗПЕКА ДОВКІЛЛЯ
Викладачі	Костянтин ФОМІЧОВ, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності https://management.kntu.kr.ua/pro-kafedru/fomichov Ольга МЕДВЕДЄВА, кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри екології, навколишнього середовища та здорового способу життя
Контактний тел.	+38(095) 405-09-99 +38(050) 939-43-03
E-mail	Kostyantun_fomichov@ukr.net medvedevaol2020@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Обов'язкова дисципліна фахової підготовки, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 3, годин – 90, у т.ч. лекції – 16 годин, практичні роботи – 16 годин, самостійна робота – 58 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua ; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber
Пререквізити	Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна «Законодавство в АПК та безпека довкілля» вивчається після засвоєння освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Агроінженерія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Екологія та охорона навколишнього середовища»

1. Мета і завдання дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти сукупності знань та навичок застосування нормативно-правових актів, які регулюють аграрні правовідносини та забезпечують охорону прав і виконання обов'язків суб'єктами вказаних відносин, а також забезпечувати ефективне управління екологічною безпекою сучасного виробництва та запобігати забрудненню навколишнього природного середовища. Це в свою чергу допоможе їм в майбутній професійній діяльності вірно застосовувати на практиці вищезазначені норми та вільно обирати свою модель поведінки в суспільстві, виконувати виробничо-господарські, природоохоронні та управлінські функції.

Основними **завданнями**, які мають бути вирішені в процесі вивчення дисципліни є:

1) уміння використовувати отримані теоретичні знання на практиці, шляхом складання тих чи інших юридичних документів, вирішення виробничо-господарських та природоохоронних завдань з позиції права і т.д.;

2) уміння використовувати отримані теоретичні знання з екологічної безпеки та основ раціонального природокористування й охорони навколишнього середовища.

2. Результати навчання.

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі агропромислового виробництва та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння аспектів професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)

ФК 1. Здатність розв'язувати складні управлінські задачі та проблеми в сфері сільськогосподарського виробництва.

ФК 10. Здатність організувати процеси сільськогосподарського виробництва на принципах систем точного землеробства, ресурсозбереження, оптимального природокористування та охорони природи; використовувати сільськогосподарські машини та енергетичні засоби, що адаптовані до використання у системі точного землеробства.

ФК 13. Здатність використовувати нормативно-законодавчу базу з метою правового захисту об'єктів інтелектуальної власності, які розробляються та знаходяться в господарському обігу.

ФК 14. Здатність гарантувати екологічну безпеку у сільськогосподарському виробництві.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Володіти комплексом необхідних гуманітарних, природничо-наукових та професійних знань, достатніх для досягнення інших результатів навчання, визначених освітньою програмою.

ПРН 2. Розробляти енергоощадні, екологічно безпечні технології виробництва, первинної обробки і зберігання сільськогосподарської продукції.

ПРН 3. Знати, розуміти і застосовувати норми законодавства, що стосуються професійної діяльності.

ПРН 20. Розробляти і реалізувати ресурсощадні та природоохоронні технології у сфері діяльності підприємств АПК.

3. Політика курсу та академічна доброчесність.

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше, ніж за тиждень до залікової сесії.

Недопустимість: запізнь на заняття, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни.

Змістовний модуль 1. Законодавство в АПК

(викладач Костянтин ФОМІЧОВ).

Тема 1. Аграрне право, сучасний стан та напрямки його розвитку.

1.1. Аграрне право України як галузь права. Формування аграрного права, сучасний стан та напрямки його подальшого розвитку.

1.2. Поняття аграрного права.

1.3. Предмет аграрного права.

1.4. Методи правового регулювання.

1.5. Принципи аграрного права.

1.6. Система аграрного права.

1.7. Поняття та особливості джерел аграрного права.

1.8. Правова охорона ґрунтів та інших природних ресурсів у сільському господарстві.

1.9. Правове регулювання поведінки з відходами сільського господарства.

Тема 2. Суб'єкти аграрного права.

2.1. Поняття та класифікація суб'єктів аграрного права.

2.2. Поняття власності підприємств кооперативного типу.

2.3. Поняття власності аграрних підприємств корпоративного типу.

2.4. Правосуб'єктність аграрних підприємств кооперативного та корпоративного типів.

2.5. Правове становище державного та комунального с/г підприємства.

2.6. Правосуб'єктність аграрних об'єднань.

2.7. Правове регулювання приватизації державного майна в системі АПК.

2.8. Порядок реорганізації та ліквідації суб'єктів аграрного підприємництва.

Тема 3. Громадяни як учасники аграрних правовідносин.

3.1. Поняття права членства в с.-г. підприємствах кооперативного типу.

3.2. Права та обов'язки членів кооперативних с.-г. підприємств.

3.3. Поняття і особливості права засновництва та права участі громадян в с.-г. підприємствах корпоративного типу.

3.4. Права та обов'язки громадян у корпоративних с.-г. підприємствах.

3.5. Підстави, порядок, умови та правові наслідки припинення права членства та права участі громадян в підприємствах кооперативного і корпоративного типів.

3.6. Правовий статус найманих працівників у сільськогосподарському підприємстві.

Тема 4. Правове регулювання відносин купівлі-продажу сільськогосподарських машин.

4.1. Загальна характеристика правового регулювання захисту прав покупців сільськогосподарських машин.

4.2. Основні права покупців сільськогосподарських машин.

4.3. Основні обов'язки виробників, продавців, виконавців і покупців сільськогосподарських машин.

4.4. Гарантійне обслуговування сільськогосподарських машин.

4.5. Якість і комплектність машин.

Змістовний модуль 2. Безпека довкілля (викладач Ольга МЕДВЕДЄВА)

Тема 5. Загальні положення екологічної безпеки.

5.1. Основи екологічної безпеки.

5.2. Поняття «безпека» та «небезпека».

5.3. Норми екологічної безпеки.

5.4. Вплив сільського господарства на довкілля.

Тема 6. Нормативно-правова база забезпечення екологічної безпеки.

6.1. Державна система забезпечення екологічної безпеки.

6.2. Законодавча база забезпечення екологічної безпеки.

6.3. Екологічна політика в галузі екологічної безпеки.

Тема 7. Екологічні проблеми агропромислового комплексу.

7.1. Екологічні проблеми агропромислового комплексу.

7.2. Основні ланки систем землеробства та їх екологізація.

7.3. Мінімізація негативного впливу техніки.

7.4. Негативний вплив транспорту на екологію.

7.5. Мінімізація негативного впливу на довкілля під час виконання робіт з ремонту і технічного обслуговування с.-г. техніки.

Тема 8. Екологічний моніторинг та система екологічної інформації.

8.1. Екологічний моніторинг та його види.

8.2. Організаційна структура державного екологічного моніторингу в Україні.

8.3. Система екологічної інформації та статистика охорони довкілля.

5. Система оцінювання та вимоги.

Види контролю: поточний, рубіжний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

Рубіжний контроль проводиться з метою оцінки рівня засвоєння здобувачами вищої освіти денної форми навчання логічно завершеної частини навчального матеріалу та має на меті підвищення мотивації до навчання і навчальної дисципліни здобувачів вищої освіти.

Об'єктом оцінювання при проведенні рубіжного контролю успішності виступають:

- міра засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичних знань,
- рівень оволодіння практичними вміннями і навичками,
- здатність до самостійної роботи,
- навчальна дисципліна (активність, своєчасне проходження контрольних заходів тощо).

Оцінка рубіжного контролю носить комплексний характер і враховує досягнення здобувача вищої освіти за основними компонентами:

- рівень засвоєння навчального матеріалу;
- повнота виконання здобувачем вищої освіти усіх видів робіт, передбачених навчальною програмою дисципліни;
- самостійна робота здобувача вищої освіти.

Максимально загальна кількість балів, виділених для оцінки результатів під час одного рубіжного контролю - складає 50 балів.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового підсумкового контролю (заліку) з «Технології точного землеробства», якщо він виконав усі види робіт, які передбачені навчальним планом.

Підсумковий контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти (залік) з дисципліни «Технології точного землеробства» здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації навчального процесу. Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 100 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і здобувачів вищої освіти на першому занятті.

Критерії оцінки заліку:

- «зараховано» – студент має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.

- «незараховано» – студент має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять дисципліни, що вивчається.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Законодавство в АПК та безпека довкілля»

Поточний контроль та самостійна робота																
Змістовний модуль 1.								Змістовний модуль 2.								Сума
T1	T2	ПР1	T3	ПР2	T4	ПР3	ЗК1	T5	T6	ПР4	T7	ПР5	T8	ПР6	ЗК2	
4	4	8	4	8	4	8	10	4	4	8	4	8	4	8	10	100
50								50								

Примітка: T1, T2...T8 – бали за вивчення теми, ПР1, ПР2...ПР6 – бали за практичні роботи, ЗК1, ЗК2 – підсумковий змістовий контроль

6. Методичне забезпечення.

1. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Законодавство в АПК та безпека довкілля» для магістрантів спеціальності 208 «Агроінженерія» ОПП «Технічний сервіс сільськогосподарської техніки» /Укл.: К.С. Фомічов, О.В. Медведєва, О.В. Бевз. Під загальною редакцією Медведєвої О.В. – Кропивницький: ЦНТУ, 2024 – 43 с.

<https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/14633>

7. Рекомендовані джерела інформації.

1. Аграрне право: підручник / В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко, І.М. Кульчій, Т.В. Курман та ін.; за ред. А.М. Статівки. Вид. 2-е, змін. Харків : Право, 2019. – 416 с.

2. Аграрне право: підручник / Долинська М.С., Заболотна Н.Я., Марич Х.М – Л.: Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2021. – 481 с.
3. Аграрне право. Підручник. Видання 2-ге змінене. За редакцією А.М. Статівки. Харків : Право, 2019. 416 с.
4. Аграрне право України: навчальний посібник. [Т.Є. Харитонова, І.І. Каракаш, Х.А. Григор'єва та ін.]; за ред. Т.Є. Харитонові, І.І. Каракаша. Одеса: Юридична література, 2017. 436 с.
5. Аграрне право України: підручник / В. М. Єрмоленко, О. В. Гафурова, М. В. Гребенюк та ін.; за заг. ред. В. М. Єрмоленка. Київ: Юрінком Інтер, 2010. 608 с.
6. Сарапіна М.В., Андронов В.А., Артем'єв С.Р., Бригада О.В., Рибалова О.В. Забезпечення екологічної безпеки: підручник. – Х.: НУЦЗУ, 2019. – 246 с.
7. Харченко Б. І., Харченко Н. Б., Харченко О. Б., Цимбалюк В. І. Екологія: основи екології: навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2019. – 232 с
8. Хилько М.І. Екологічна безпека України: навчальний посібник. – К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2017. – 267 с.
9. Бугай О., Бойчук Ю., Солошенко Е. Екологія і охорона навколишнього середовища. – К.: Університетська книга, 2018. – 316 с.
10. Екологічна безпека: навчальний посібник. Краснянський М.Ю. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 180 с.
11. Екологічні основи збалансованого природокористування у агросфері : навчальний посібник / за ред. С. П. Соська та Н. В. Максименко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 568 с.

8. Основні законодавчі та нормативно-правові акти.

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
2. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>
3. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>
4. Про фермерське господарство: Закон України 19 червня 2003 р., № 973-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>
5. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
6. Про затвердження типової форми договору (декларації) про створення сімейного фермерського господарства: наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 05.04.2019 р. № 177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-19#n14>

7. Щодо порядку державної реєстрації сімейних фермерських господарств: лист Міністерства юстиції України від 25.11.2019 р. № 10575/8.4.3/32-19
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1057323-19#Text>
8. Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII, «Про охорону навколишнього природного середовища» <https://ips.ligazakon.net/document/T126400>
9. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>

9. Інформаційні ресурси.

1. Офіційний портал Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів.
URL: <https://mepr.gov.ua/>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри екології, навколишнього середовища та здорового способу життя, Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.